

Jordblandingen sprøytes på taket på Vega Scene. Nå får temaet bak anerkjennelse for løsningen. Foto: Bergknapp AS

27-05-2020 20:51 CEST

Unik jordblanding får internasjonal anerkjennelse

Vega Scenes blågrønne tak skal ta unna økt nedbør som følge av klimaendringene, og bidra til lokalt mangfold av planter og insekter. For å få til det krevdes en unik lettvekts jordblanding. Det var ikke bare lett!

Ideen og utfordringen kom fra landskapsarkitekt i Asplan Viak, Rune Skeie, med støtte fra utvikler Urbanium Gruppen AS.

Forskerne og leverandørene ble utfordret til å utvikle en lettvekts jordblanding som skulle være:

- Torvfri og delvis basert på ombruksmaterialer.
- Betydelig lettere en vanlig plantejord.
- Optimalisert for utvikling av Oslofjordnatur.
- Optimalisert for overvannshåndtering.

Et halvt år med forsøk og drøftinger

Norsk institutt for Bioøkonomi (NIBIO) ved Hans Martin Hanslin og Bergknapp AS ved Bengt Tovslid tok utfordringen på strak arm.

Etter et halvt år med kontrollerte forsøk og drøftinger om jordoppbygging, ble jorden lagt på Vega Scenes tak i Oslo sentrum.

Klimavennlig og lett jordblanding er innovativt

Nå får utvikler og resten av teamet bak den unike jordblandingen belønning for innsatsen.

Vega Scene fikk nylig godkjent innovasjonspoeng for jordblandingen i miljøsertifiseringssystemet BREEAM-NOR. Det er andre norske innovasjonssøknad som blir godkjent i systemet, etter at [Max-bygget fikk anerkjennelsen i høst](#).

Nyskapingen øker potensialet for å transformere dagens grå takflater, som ofte har vektbegrensninger, til grønne oaser. Den bedrer også mulighetene for å utvikle unikt lokalt naturmangfold.

Jordblandingen er også en forløper til fremtidens jordblandinger, som skal være basert på ombruksmaterialer, være kortreiste, og lagre og fange karbon.

Sjeldent god klaff

– Det aller viktigste i dette prosjektet var at byggherre hadde lyst, traff Rune som tør, og at vi som leverandører (Protan og Bergknapp) så dette som mulighet for noe nytt. Det er svært sjelden at det klaffer slik at alle vil, forteller markedssjef i Bergknapp, Bengt M. Tovslid.

Tovslid peker også på at prosjektet hadde god tid og at alle bidro med ressurser.

For forskerne var utfordringen i prosjektet å komponere vekstmasser som både tilfredsstiller krav til vektbelastning og legger til rette for utvikling av et

definert vegetasjonsuttrykk.

– Vi lært en del om hvordan ulike fraksjoner kunne settes sammen til ønsket næringssammensetning og vannholdning og hvordan vekstmassenes dybde og sammensetning påvirker utviklingen i vegetasjonen, forteller forsker i NIBIO Hans Martin Hanslin.

NIBIO forsket på ulike jordblandinger. Foto: Hans Martin Hanslin/NIBIO.

Låste seg ikke til et konsept

– Ser jeg tilbake på prosessen, med så mange elementer av innovasjon og et funksjonelt sluttprodukt, så er kanskje den viktigste faktoren for suksess at vi ikke låste konseptet underveis, sier daglig leder i Urbanium Gruppen AS, Andreas Pay.

Selskapet eier Vega Scene. Pay forteller at de i mange måneder, helt frem til sluk, jord, frø og planter ble brakt opp på det nakne taket i Hausmanns gate, tilpasset seg simuleringer, nye funn og innspill fra prosjektgruppen og eksterne aktører.

– Vi hadde leverandører som viste forståelse for konteksten, holdt sin faglige integritet høyt og hadde energi til å tenke utover etablerte rammer over en veldig lang periode. Det vanlige for oss utviklere er å være ferdig prosjektert før rammesøknad, men det er en ugrei tilnærming når forskning og medvirkning er metoden, sier Pay.

Han legger til at Urbanium nok har hatt fordel av å være en familie-eiet aktør, med frihet til å koble en omfattende og relativt kostbar arbeidsstrøm ut av prosjektkalkylen.

– Takprosjektet på Vega Scene har vært viktig for oss, både som veiviser for utviklingen i Hauskvartalet og som bidrag til eiendomsbransjen. Derfor er anerkjennelse i BREEAM-NOR-ordningen med innovasjonspoeng en herlig belønning som vi er veldig takknemlige for, sier Pay.

Næringen trenger de som går foran

– Endring skjer når noen har kunnskap, motivasjon og evne til å få til endringen, slik Urbanium og de andre involverte har hatt i dette prosjektet.

Næringen trenger slike «frontrunners». Da kan vi som medlemsorganisasjon dele denne kunnskapen til inspirasjon for flere prosjekter. Leverandører kan videreutvikle løsningene slik at kunnskapen og utbredelsen sprer seg, sier Anders Nohre-Walldén.

Han er leder for marked og kommunikasjon i Grønn Byggallianse, og har fulgt innovasjonsarbeidet ved Vega Scene.

Det blomstrer til glede for humler, bier og sommerfugler. Foto: Åse Holte/Asplan Viak.

Fakta om Vega scenes blågrønne tak

- Det første kjente blågrønne taket som håndterer fremtidens 20-års regn samtidig som unik Oslonatur utvikles.
- Innovasjonen er banebrytende fordi myndighetenes krav til åpen, vegetert og lokal overvannshåndtering kan løses på tak.
- Vegetasjonen består av 20 arter naturlig hjemmehørende i tørre biotoper i Osloområdet.
- Plantene er dyrket opp på en norsk planteskole, fra frø innsamlet langs Oslofjorden.
- Det er utviklet en unik lettvekts jordblanding som er tilpasset plantene og takets bæreevne.
- Membran og sluk er spesialdesignet for taket.
- Taket forsinker og fordrøyer ekstremregn (fremtidens 20 års regnhendelser) og reduserer dermed presset på det overbelastede avløpssystemet i Oslo.
- Ekstremregnet sommeren 2019 viser tydelig behovet for tak som dette.
- NVE overvåker takets vannhåndtering. Bare få uker etter planting var taket grønt og frodig med blomster som tiltrekker seg bier, humler og sommerfugler.
- Taket er et resultat av et samarbeid mellom landskapsarkitekter, ingeniører, leverandører, forskere, studenter, skoleelever, myndigheter, utvikler/eier og leietaker. I tillegg til Urbanium og Asplan Viak har Bergknapp, Ljono Stauder, UIO, NIBIO, Protan og NVE vært viktige bidragsyttere.

Grønn Byggallianse jobber for at bærekraft skal bli det selvfølgelige valget i bygg-, anlegg- og eiendomssektoren.

Vi er en uavhengig og non-profit medlemsforening for offentlige og private virksomheter fra hele verdikjeden.

Kontaktpersoner

Morten Nordskog

Pressekontakt

Kommunikasjonssjef

Politikk og kommunikasjon

Morten.Nordskog@byggalliansen.no

901 800 27

Katharina Th. Bramslev

Pressekontakt

Daglig leder

katharina.bramslev@byggalliansen.no

+47 977 58 897